
ZERGAIK EGIN NINDUEN APAIZ

Gerratean gaude eta kuartelean bizi naiz. Apaiz izateko mailla bat falta. Mailla orretara igoko naula, esan dit Gotzaiak. Bere itza da. Baña, orretarako aste beteko Ejerzizioak egin bearco ditut aurretik.

Aste ori beteko ba'det, baimena bear eta ementxen nago, Kapitanaren aurrean, nere eskea eskuetan dedala:

—Zer nai?

— Apaiz izateko baimena.

—Apaiz?

Irakurri du nere eskaria. Zalantzan gelditu da:

—Badegu apaiz abertzale "separatista" bat geiago.

Ni ixilik, eraso-aldiari aurpegi emateko zai. Donostia'ko eliza batean ikusi nuen, udara galdatan, Guruzbidea egiten, andrazko silla batean belaunak zituela eta abaniko bat eskuetan. Bero zegoen, bai; baña, bera da au barrika baten antzeko.

Orain urte bete agertu zan kuarteletik, naiko melar. Katalunia'tik edo etorritakoa zan. Izar bateko alfereza; orain, berriz, iru izarreko kapitana. Nolatan egin ote dute au kapitan? Emendik ez dau irten; urte osoan frentera agertu gabe eta, kapitan? Badu onek goimallako laguntzalleren bat. Majo gizendu da au tarte onetan. Sagardo-upela dirudi:

—Apaiz izan nai dezu?

—Bai. Gotzaiak esan dit ori zure esku dagoela.

—Nola, nere esku?

— Baimena ematen didazun ala ez.

Baimena emateko, politika aldetik, eragozpenak sortzen zaizkio buruan; baña, ukatzeko ere bai: Ain kristau-debotoa izan eta apaiz izateko baimenik eman ez...? Bai, baimena emango diot baña gerrate onetako frentearen aizken muturrera bidalduko det...

Au zalantzan dagoen bitartean, ni amesetan: Apaiz egiten nauenean, kapellau izango naiz eta orduan izar txo bat eramango det nere txapelean. Onera etorriko naiz, alferrez jantzita, emengo sarjento txatxu aueri, nolatan saludatu bear duten, erakusteko. Baita kabo narratx orreri ere; ez zidan ba bein esan "los galones están sobre las razones"? Nik erakutsiko diot orreri nork dituen emen galoiak!

Ara, erabaki du!

Artu du mai-gañeko papertxo bat, zirri-borroz bete du eta, ziñatu ondoren, eman dit eskura, aurpegiara begiratzeke.

Jaso det papertxo ori eta, aindik irtetean, musu bat eman eta kolkoan gorde det. Au nere poza eta zoriona! Onek ez daki zer mesede egin didan: Soldadu izateari laga eta, salto baten, lau malla gorago igon. Soldadu utsetik, kabo, sargento, brigada, alferrezeraño... Ori dek saltoa, ori!

Soldadu utsak jasotzen du zapalketa guztien kopurua: Komandanteak kapitana, kapitanak alfereza, alferrezak brigada, brigadak sargentoa, sargentoak kabo, eta, azkenik, kaboak soldadua... Zapalketa guztien oiñarrian, soldadu gizarajoa. Ez daki onek ondo zer infernutik aatera nauen... Emendik aurrera ez nauk sekulan soldadu utsa izango! Au dek poza, au!

***

Amar egunetako baimena eman didate.

Biartik, zazpi eguneko Ejerzizioak eta gero Gazteiz'era. An Gotzaiak, bere kaperan, apaiz egingo nau. Orain illebete dala, berberak eman zidan bere itza.

Joan naiz etxera pozarren, biotza zorionez beteta. Eman diot albistea amari eta bazkaldu degu biok patxaran. Gaur geure pattak 21 egun arrautzak berotzen. Onezkero arrautzetatik ateratzen asita egongo dira eta banoa ikustera. Oraintxen ari dira mokoka arrautzak apurtu naiean, andik irtetzeko. Irte ala, or dijoaz korrika erreka aldera. Eskerrak esi bat daukagunai bitartean, bestela murgilduko ziran guztiak uretan. Zeñek erakutsi ote die nundik dagoen erreka...

Artan nagoela, etxeko atea jo du norbaitek. Irten det eta, Korreotako mutilla telegrama bat eskuetan duela:

—Frentetik dator.

— Andik ez zetorrek berri onik, mutil.

Amak sukaldetik:

— Zer berri da?

— Joxe il dala frentean.

Bat-batean negarrari ekin dio. Nere poza, putzura.

***

Emen orain negarrez astea alperrikakoa dala eta lanean asi naiz. Erriko alkate izandako osaberengana jo det:

— Lenengo ta bat, errixka ori nun dagoen jakin bear degu.

—Billatuta daukat: Leon'erañño jo bear degu eta andik iparladera.

—Nik taxi bat aurkitzen dedan biartearan, joanadi i arotzarengana il-kaja baten billa.

Nik arotzari:

—Nere neurriko bat bear det gaur bertarako. Lau olekin eginda ere naikoa da.

Erosi ditut ganadu-manta bat eta bi atxur. Ez dakigu zer beariko degun eta gorputza nun egongo dan, eta, bada-ez-bada... Osabak billatu du Tolosa'n, Teruel'etik etorritako taxia. Ara ere gorputz-billa... Deskantsu apur bat beariko du eta goizeko iruretan irtetzea erabaki degu.

Aurretik, ordea, Gotzaiari telegrama bat bialdu diot, onela esanaz: "Ejertzioak lagata, frentera noa nere anaiaren gorpua billatzera".

Lotu degu il-kaja automobilaren atzeko aldean eta bagoaz nora ziur jakin barik. Arratsaldean eldu gera errixka txiki batera eta Batalloiaren bulegoa aurkitu det etxetxo batean:

—Nere anaiaren gorputzaren billa nator.

—Illerrian dago. Soldadu onek lagunduko dizu.

Illerriko zaindaria, kabotxo bat da. Bost duro zillarrizko eman dizkiot eskura:

—Ceriñola Batallaren gorputz bat nai det.

—Emen, ezkerretara, zazpi daude; eskumatara, amaika.

—Asi eskumatik.

Seigarrena izan da. Biotza daukat kantari Jainkoari eskerrak emanez. Zein itunak diran gorputz gabeko illetak...! Semea galdu dala esan eta nun dan arrastorik sekulan ez billatzea, orixe da benetan illuna. Ez du amak jakingo nun eta noz il zitzaion semea. Ezta gorpua nun dagoen ere... Nere amak jakingo du nun egongo dan: erriko illerrian. Bera ere ara joango da egunen batean, bere semearen ondora... Ez degu ordu bete bear izan gorputza billatu eta jasotzeko... Eta, gaur neretzat, orixe izan da suerterik ederrena...

Agertu naiz Gazteiz'ko Seminarioara, aurretik eskatutako, bear nituen ageri batzuek jasotzeko asmotan:

— Ez dizkizugu prestatu.

—Jakin nezake zergaitik?

— Ba, esan dutenez, ez omen zaitue ordenatuko.

—Zergaitik ez?

— Abertzalea zeralako.

— Komeri onetan ameskeri ori besterik ez da palta!

—Ez da guk asmatutako ameskeria.

—Dana dala, atera itzatzu biar goizerako beariko dizkidan ageri oiek.

Bigaramonean, goizeko zazpiretarako an nengoen Gotzaiaren kaperan. Laguntzalleari eman dizkiot pape-rak.

Jantzi dut alba zuria eta estola lepotik zintzilik. An nun datorren Gotzai jauna. Aundia eta indartsua. Pelotan palaz jokutzen omen du. Zartako ederra emango dio onek pelotari...

Egin nindun apaiz.

Ameskeriak ote ziran danak? Kezka orrekin ez naiz etxera biurtuko eta aurrez-aurre onela galdetu diot laguntzalleari:

—Egia al da ez zendutela ni apaiz egiteko asmorik?

—Bai, egia da.

—Eta, zergaitik egin nauzue?

—Bialdutako telegrama gaitik.

—Eta, tartean ildakorik izan ez ba'litz?

—Ez.

Biotza erori zitzaidan oñetako orpoperañño.

ARRINDA'tar ANES

Eusko Jaurlaritzaren

Laguntzaz.

Kultur Saila k diruz lagundutako aldizkaria.